

Sarajevo, 10.01.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
03.01.2022. – 07.01.2022.

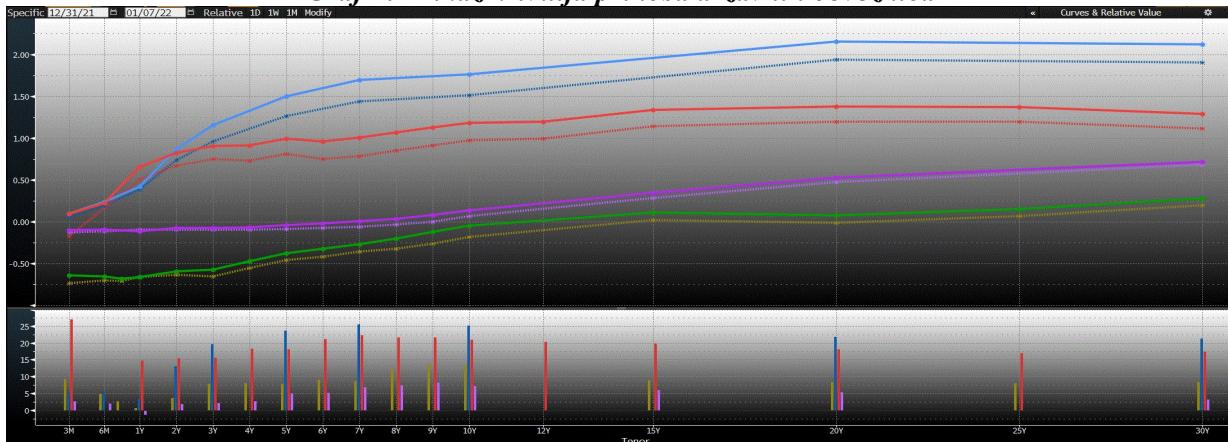
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22
2 godine	-0,62	-	-0,59 ↗	0,73	-	0,86 ↗	0,69	-	0,83 ↗	-0,09	-	-0,05 ↗
5 godina	-0,45	-	-0,38 ↗	1,26	-	1,50 ↗	0,82	-	1,00 ↗	-0,08	-	-0,04 ↗
10 godina	-0,18	-	-0,04 ↗	1,51	-	1,76 ↗	0,97	-	1,18 ↗	0,07	-	0,14 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	31.12.21	-	7.1.22
3 mjeseca	-0,705	-	-0,621 ↗
6 mjeseci	-0,706	-	-0,658 ↗
1 godina	-0,640	-	-0,646 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07.01.2022. godine (pone su prekidane linije) i 31.12.2021. godine (ispredane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone, posebno onih sa dužim rokom dospijeća, su zabilježili rast u proteklom tjednu. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 3 i 13 baznih bodova, a najveći rast je zabilježen kod desetogodišnjih obveznica nakon što je prošlog tjedna održana aukcija nove obveznice ovog dospijeća, na kojoj je zabilježen priličan rast ostvarenog prinosa u usporedbi sa prethodnom aukcijom. Istodobno, prinosi italijanskih obveznica kraće ročnosti nisu bitnije promijenjeni, dok su prinosi obveznica dužeg roka dospijeća zabilježili rast između 8 i 14 baznih bodova. U prvom danu trgovanja 2022. godine europske dionice su zabilježile rast na rekordne razine, jer tržišta očekuju stabilan ekonomski rast usprkos rastućem broju zaraženih Covid19 koji je uzrokovan novim sojem virusa. Kretanja na tržištu obveznica eurozone su uglavnom bila pod utjecajem događanja na tržištu SAD, a posebno nakon što je objavljen podatak sa posljednje sjednice FOMC-a, koji je ocijenjen kao optimističan, u smislu mogućnosti bržeg povećanja kamatnih stopa Feda tijekom ove godine.

Nekoliko članova UV ECB je u svojim izjavama ukazalo na mogućnost ranijeg povlačenja stimulativnih mjera ukoliko inflacija nastavi da iznenađuje. S druge strane, glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da

trenutne razine inflacije vidi kao dio „pandemijskog inflatornog ciklusa“ i da očekuje da će ove godine doći do smanjenja inflacije. Lane je ponovio raniji stav da je veoma malo vjerojatno da ECB promijeni razinu kamatnih stopa u ovoj godini, kao i da visoke cijene energenata predstavljaju glavni ekonomski problem.

Krajem tjedna su objavljeni preliminarni podaci koji su pokazali da je inflacija u eurozoni na kraju 2021. godine neočekivano dostigla novu rekordnu razinu od 5,0%. Ovaj podatak je u suprotnosti sa nedavno objavljenim podacima o stagniranju, odnosno, padu stope inflacije u većim članicama eurozone (Francuske i Njemačke), a koji bi mogao da zakomplificira zadatku zvaničnicima ECB koji inzistiraju da je trenutni rast inflacije privremenog karaktera.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	PROSINAC	58,0	58,0
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	PROSINAC	53,3	53,1
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	PROSINAC	53,4	53,3
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	STUDENI	23,2%	23,7%
5.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	PROSINAC	4,8%	5,0%
6.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	PROSINAC	2,5%	2,6%
7.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	PROSINAC	5,6%	5,7%
8.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	PROSINAC	3,5%	3,4%
9.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	PROSINAC	-	4,3%
10.	Indeks veleprodajnih cijena – Austrija (G/G)	PROSINAC	-	15,0%
11.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	STUDENI	12,8	12,0
12.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	STUDENI	-7,23	-9,73
13.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	STUDENI	-1,1%	1,3%
14.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	STUDENI	-0,8%	-2,4%
15.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	STUDENI	0,6%	-0,5%
16.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	STUDENI	-	-1,2%
17.	Maloprodaja – EZ (G/G)	STUDENI	5,6%	7,8%
18.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	STUDENI	-3,1%	-0,2%
19.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	STUDENI	13,9%	14,8%
20.	Odnos duga i GDP-a – Italija (tromjesečno)	III tromjesečje	-	8,8%
21.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	PROSINAC	116,0	115,3
22.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	PROSINAC	5,3%	5,2%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	PROSINAC	-	-76,8
				-74,4

SAD

Predsjednik Biden je u ponedjeljak održao virtualni sastanak sa neovisnim farmerima i rančerima kako bi razgovarali o inicijativama za smanjenje cijene hrane u cilju povećanja konkurenčije u mesnoj industriji, žečeći time da pokaže da njegova administracija pokušava da se izbori sa inflacijom. Biden je izjavio da kapitalizam bez konkurenčije nije kapitalizam, nego eksploraciju.

Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da trenutni ekonomski uvjeti uključuju snažnije izglede za ekonomiju, višu inflaciju i širenje bilance, što bi moglo ubrzati politiku normalizacije kamatne stope. U zapisniku je, također, navedeno da s obzirom na pojedinačne stavove članova FOMC-a o ekonomiji, tržištu rada i inflaciji, može biti opravdano povećanje referentne kamatne stope prije ili brže, odnosno bržim tempom nego što se ranije očekivalo. Ovakve navode u zapisniku tržište je percipiralo kao nedvosmisленo optimistične. Trgovci su povećali očekivanja rasta kamatne stope već u ožujku, te sada postoji šansa od 80% da će u ožujku doći do rasta kamatne stope.

Predsjednik Feda iz Minneapolisa Kashkari je izjavio da očekuje da će se kamatne stope povećati dva puta u 2022. godini. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je vezano za pitanje FOMC-a izjavio da bi trebalo da počne sa povećanjem referentnih kamatnih stopa možda već od sjednice koja se održava u ožujku, a kako bi bili u boljoj poziciji da kontroliraju inflaciju. Predsjednica Feda iz San Franciska Daly

je izjavila da „upravo sada se čini vrlo prikladnim da se počne povlačenje kupovina aktiva bržim tempom“.

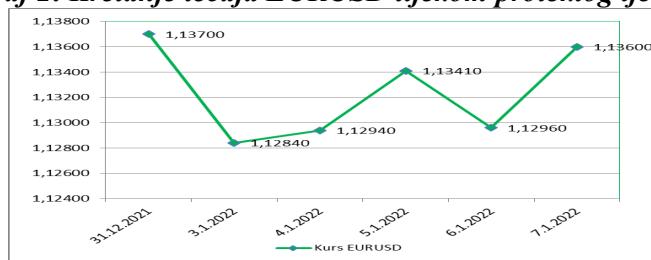
Proizvodnja u SAD je u prosincu usporila uslijed smanjenja potražnje za robom, mada su ograničenja u opskrbi počela popuštati, dok je razina cijena koje su tvornice plaćale za inpute smanjena najviše od početka 2020. godine, otkako je pandemija Covid19 poremetila ekonomsku aktivnost. Na kraju tjedna su objavljeni podaci o većem padu stope nezaposlenosti od očekivanja, ali i znatno lošijim podacima o promjenama broja zaposlenih po sektorima u prosincu.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PROSINAC	57,7	57,7
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	PROSINAC	57,5	57,6
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	PROSINAC	56,9	57,0
4.	ISM indeks prerađivačkog sektora	PROSINAC	60,0	58,7
5.	ISM indeks uslužnog sektora	PROSINAC	67,0	62,0
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	31. prosinca	-	-5,6%
7.	ADP izvješće o broju zaposlenih	PROSINAC	410.000	807.000
8.	Trgovinska bilanca (u milijardama USD)	STUDENI	-81,0	-80,2
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	1. siječnja	195.000	207.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. prosinca	1.678.000	1.754.000
11.	Tvorničke porudžbine	STUDENI	1,5%	1,6%
12.	Porudžbine trajnih dobara (final.)	STUDENI	2,5%	2,6%
13.	Promjene br.zaposl. u nefarmer. sektoru	PROSINAC	450.000	199.000
14.	Promjene br.zaposl. u privatnom sektoru	PROSINAC	400.000	211.000
15.	Prosječne zarade po satu (G/G)	PROSINAC	4,2%	4,7%
16.	Stopa nezaposlenosti	PROSINAC	4,1%	3,9%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1370 na razinu od 1,1360.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Istraživanje koje je provela Trgovinska komora Velike Britanije je pokazalo da su kompanije u toj zemlji više nego ikada ranije zabrinute za inflaciju, dok rekordan broj kompanija planira da poveća svoje cijene. Istraživanje u kojem je sudjelovalo skoro 5.500 kompanija ujedno je posljednji dokaz da val rasta cijena ima negativan učinak po povjerenje širom ekonomije. Cijene bilježe najbrži rast u posljednjoj dekadi, pojačavajući pritiske na potrošače i na industriju zbog viših poreza i troškova energije. Mjesечно istraživanje BoE je pokazalo da kompanije u Velikoj Britaniji očekuju povećanje svojih cijena tijekom narednih 12 mjeseci za 5% u usporedbi sa 4,2% koliko je očekivano u studenom prošle godine. Ovo predstavlja najveći rast od kada se navedeno istraživanje provodi od 2017. godine. Halifax je objavio da je prosječna cijena kuća u Velikoj Britaniji u prosincu povećana za 1,1% na rekordnih 276.091 GBP, dok je na godišnjoj razini povećanje cijena iznosilo 9,8% (najviše od srpnja 2007. godine). Ipak, najveći kreditori hipotekarnih kredita u Velikoj Britaniji očekuju da bi tržište kuća moglo da zabilježi usporenje u tekućoj godini, nakon najsnažnijeg rasta koji je zabilježen u posljednje skoro dvije dekade.

Manchester Airports Group i trgovinsko tijelo Airlines UK su u zajedničkoj izjavi istaknuli da istraživanje

koje su naručili vezano za pitanje trgovinskih restrikcija podržava stav da ukidanje zahtjeva za testiranje neće utjecati na sveukupan broj zaraženih novim virusom, kao ni na hospitalizaciju u Velikoj Britaniji. Premijer Johnson je pozvan da ukine povećanje nacionalnog osiguranja vrijednog 12 milijardi GBP uslijed zabrinutosti da neće moći biti opravданo kada se ljudi bore sa troškovima života. Rees-Mogg, lider Donjeg doma Parlamenta, je ukazao da povećanje treba odložiti s obzirom na to da inflacija i svakako troškovi energije značajno rastu. Pojedini izvori sugeriraju da je, također, doveo u pitanje produktivnost državnih službenika koji rade od kuće, te je sugerirao da se značajne uštede mogu napraviti i kroz smanjenje broja zaposlenih u državnoj službi.

Ministri u Velikoj Britaniji sada imaju veći stupanj moći da blokiraju strana preuzimanja kompanija u Velikoj Britaniji nakon što su nova pravila stupila na snagu, a po osnovi kojih ministri imaju moći da ponište poslove koji potencijalno mogu narušiti nacionalnu sigurnost.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PROSINAC	57,6	57,9
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	PROSINAC	53,2	53,6
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	PROSINAC	53,2	53,6
4.	PMI indeks građevinskog sektora	PROSINAC	54,0	54,3
5.	Odobreni hipotekarni zahtjevi	STUDENI	66.000	67.000
6.	Potrošački krediti (G/G)	STUDENI	-	0,4%
7.	Monetarni agregat M4 (G/G)	STUDENI	-	6,9%
8.	Promjena zvaničnih rezervi (u milijunima USD)	PROSINAC	-	337
				-1.371

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,84133 na razinu od 0,83586, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3532 na razinu od 1,3588.

JAPAN

Premijer Kishida je izjavio da planira da se upusti u „ozbiljnu diplomaciju“ i da slijedi ono što on naziva „diplomacija realizma za novu eru“ vodeći računa o univerzalnim vrijednostima i svjetskim pitanjima. Kishida je dodao da Japan mora prepostaviti „najgore scenarije, nastavljajući voditi politiku sa velikim oprezom“ kako bi se suočio sa izazovima koje je prouzročila pandemija Covid19. Nakon toga Kishida je najavio da bi se mogla donijeti odluka o proglašenju „kvazi izvanrednog stanja“ za dijelove Japana zbog širenja Covid19.

Guverner Kuroda je izjavio da uočava signale da se ekonomija Japana vraća u normalu, iako su i dalje potrebne mjere za sprječavanje širenja virusa. Prema njegovim riječima, BoJ će voditi politiku na odgovarajući način sa posebnim fokusom na domaća i inozemna ekonomska kretanja. Kuroda očekuje da će se globalna ekonomija oporaviti potaknuta oporavkom naprednih ekonomija, te je dodao da se neizvjesnost u pogledu globalnih ekonomske očekivanja povećava zbog inflacije u Europi, SAD, kao i zbog sve većeg broja zaraženih omikron sojem virusa.

Prema mišljenju analitičara, smanjen broj zaraženih Covid19 je potakao potrošnju i šиру ekonomiju tijekom posljednjeg tromjesečja u 2021. godini, mada su nedavno širenje novog soja virusa omikron i povećanje cijena robe izazvali zabrinutost u vezi sa oporavkom Japana tijekom ove godine.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PROSINAC	54,2	54,3
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	PROSINAC	51,1	52,1
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	PROSINAC	51,8	52,5
4.	Monetarna baza (G/G)	PROSINAC	-	8,3%
5.	Prodaja vozila (G/G)	PROSINAC	-	-10,2%
6.	Indeks povjerenja potrošača	PROSINAC	39,0	39,1
7.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	PROSINAC	0,7%	0,8%
8.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	STUDENI	0,5 %	0,0%
9.	Potrošnja kućanstava (G/G)	STUDENI	1,2%	-1,3%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 130,90 na razinu od 131,29. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 115,08 na razinu od 115,56.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njutorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,21 USD (66,15 EUR).

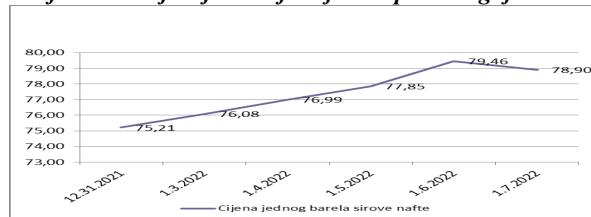
Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta. Početkom tjedna cijena nafte je povećana pod utjecajem ograničene ponude ovog energenta, ali i očekivanja oporavka tražnje tijekom 2022. godine, što je dijelom potaknuto i očekivanjima da novi soj virusa, omikron, neće značajno ugroziti ekonomski očekivanja, kao ni očekivanja kada je u pitanju cijena nafte.

OPEC+ je odlučio da se drži planiranog povećanja obujma ponude nafte. Iako je tražnja ostala prilično stabilna, bez obzira na novi val i novi soj virusa, OPEC+ su odobrili povećanje obujma ponude nafte od 400.000 barela dnevno za veljaču. Analitičari OPEC+ su smanjili procjene viška ponude na tržištu u prvom tromjesečju, te predviđaju slabiji rast ponude od strane rivala. Sredinom tjedna su objavljene vijesti o stanju zalihe nafte u SAD. Rezultati su pokazali da su zalihe povećane, ali, usprkos tomu, cijena nafte je nastavila rasti.

Krajem tjedna su objavljeni podaci sa tržišta rada koji su bili slabiji od očekivanih, ali nisu imali bitnijeg utjecaja na cijenu nafte. Na dalji rast cijene ovog energenta utjecaj su imali nemiri prouzrokovani protestima u Kazahstanu, kao i smanjena proizvodnja u Libiji. Cijena nafte, nakon četiri uzastopna dana rasta, na kraju prošlog tjedna je blago korigirana naniže. Cijena je i dalje pod utjecajima nemira u Kazahstanu i prekida ponude od strane Libije, što je među investitorima pojačalo zarinutost oko globalne ponude nafte.

Cijena nafte je na tjednoj razini zabilježila rast od 4,91%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,90 USD (69,45 EUR).

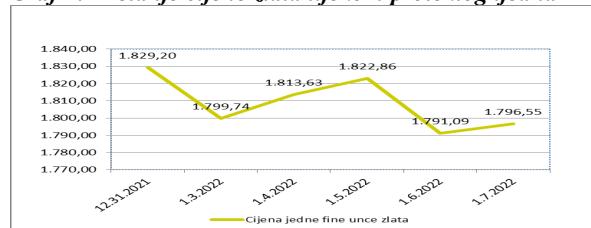
Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.829,20 USD (1.608,80 EUR).

Cijena zlata je u utorak imala tendenciju rasta. Pojedini analitičari ističu da je dosta interesantno pratiti ovakvo kretanje zlata koje ukazuje na to da su investitori "bikovski" raspoloženi kada je u pitanju zlato, ali se smatra i da su nesigurni. U uvjetima postupno restriktivnije monetarne politike, dolar i dalje dobija na važnosti, dok i ekonomski optimizam ostaje snažan. Stoga se pretpostavlja, kod nekih analitičara, da je ovo možda "crvena zastava" odnosno znak da investitori, ipak, nisu tako samouvjereni kako to izgleda. Nakon objavlјivanja zapisnika FOMC-a, što se dogodilo nakon što je zatvoreno tržište EU, cijena zlata je značajno smanjena i približila se razini od oko 1.800 USD po unci. U četvrtak cijena zlata je bila pod utjecajem rasta prinosa na državne obveznice SAD, te je korigirana naniže ispod razine od 1.800 USD po jednoj finoj unci. Krajem tjedna cijena zlata nije zabilježila veće promjene, usprkos objavljenim slabijim podacima sa tržišta rada SAD za koje se očekivalo da će imati značajan utjecaj. Pojedini analitičari navode da su podaci sa tržišta rada mješoviti zbog određenih pozitivnih aspekata koji mogu ukazati na nedostatak radne snage, dok novi soj virusa i dalje otežava djelovanje tržišta rada. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.796,55 USD (1.518,47 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 1,78%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održicanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.